

DE LIEFDE VAN NINABER VAN EYBEN VOOR DE INDUSTRIËLE VORMGEVING

Wat mooi is, moet ook goed zijn

Het oeuvre van Ninaber van Eyben staat als een huis. Zijn polshorloges, het beroemde zwarte hanghorloge en de tl-lamp behoren inmiddels tot de klassiekers van de Nederlandse vormgeving. Ze staan allemaal in het fraaie boek *'With Compliments'*.

DOOR HANS VERHAGEN

Delft – Altijd op zoek zijn naar een nieuwe manier om hetzelfde te zeggen. Bruno Ninaber van Eyben legt in zijn prachtige uitgegeven boek *'With Compliments'* uit hoe hij zijn vak industrieel ontwerpen ziet. Ninaber (52) weet als geen ander dat zo ongeveer alles al is gedaan. Maar wat hij nastreeft is het ontwerpen van een origineel product. Het moet iets op zichzelf staands zijn, een onafhankelijk ding zijn, is zijn visie.

Naast diverse foto's van Ninaber zelf, zijn ontwerpen, zijn medewerkers en assistenten, staan diverse korte pakkende teksten van de Delftenaar in het boek. Die gaan allemaal over het hoe en waarom van dit vak. Rode draad in het boek is Ninabers liefde voor de industriële vormgeving. De Delftenaar geeft al filosoferend aan hoe hij tegen het ontwerpersvak aankijkt. Wat duidelijk uit de fotopagina's naar voren komt, is dat er heel wat gezwoeg aan te pas komt, voor een product tot stand komt dat de goedkeuring Ninaber van Eyben kan wegdragen. Juist door het gebruik van de zwart-wit beelden (prachtig fotowerk van Gerrit Schreurs en en Stefan Blume) wordt extra benadrukt dat het designersvak een handmatig, oervak is. Duidelijk wordt ook dat een goed industrieel product geen kwestie is van even een schetsje, laten uitwerken en hup klaar. Neen, om tot grote prestaties te komen wordt er heel veel vergaderd, overleg gepleegd op het bureau en eindeloos geschetst. Als het uiteindelijk tot uitvoering lijkt te komen, is er steeds weer iets dat nog niet helemaal naar wens is. Opnieuw wordt nog wat geschaafd aan het ontwerp, net zolang tot Ninaber ziet dat het goed is.

Het ultieme boek

Tijdens de presentatie van het boek in het Amsterdamse Stedelijk Museum werd door diverse sprekers een tipje van de sluier opgelicht hoe Ninaber van Eyben zijn vak beoefent: doorgaan tot de perfectie is bereikt. In zijn streven naar het ultieme boek ging hij bij wijze van spreken nog door terwijl het al klaar was, zo maakten de auteur en de drukker op de feestelijke bijeenkomst duidelijk. Auteur Jan Teunen: "Dit boek overstijgt het goede. Dat kwam vooral ook omdat Bruno zich zo ongeveer met alles en alles heeft bemoeid". En drukker Cor Rosbeek grapte op dezelfde bijeenkomst: "Ondanks Bruno hebben we het boek toch tot een goed eind gebracht". Of de Rotterdamse uitgeverij 010 veel zal overhouden aan deze uitgave, valt te betwijfelen. Bij het zien van de eerste gedrukte vellen schrok Ninaber nogal van het felle wit. Volgens is over alle pagina's een heel zacht geel gedrukt, waardoor de bladspiegel zachter werd. Om de zwarte delen van het fotowerk extra diepte werking te geven heeft de drukker daar overheen met vernis gedrukt. Kosten noch moeiten zijn gespaard. Het enige dat telt is het eindresultaat, dat moet perfect zijn. Ook met dit boek kan worden gezegd dat dit zonder meer is gelukt. "Het is niet genoeg om alleen mooie dingen te maken, ze moeten goed zijn", zegt Ninaber in het boek over het functionele van zijn ontwerpen. "Voor mij is ontwerpen, hoe iets werkt, niet hoe het er uitziet".

Ninaber zegt ook: "Mijn ontwerpen schreeuwen niet een soort boodschap uit, ze creëren condities. De zorg waarmee ze worden ontworpen zegt iets over comfort en emotie".

Ook opdrachtgevers hebben een belangrijke taak in het tot stand komen van een zo goed mogelijk product. Naast een foto waarop de ontwerper in gesprek is met opdrachtgevers van Randstad staat: "Als een cliënt kwaliteit wil, dan moet hij weerstand bieden, communiceren, verlangens kenbaar maken, inspireren en vertrouwen. Een product is alleen zo goed als de opdrachtgever".

Daarmee geeft de Delftenaar aan dat topproducten slechts bij de gratie van kritisch meedenkende opdrachtgevers tot stand kunnen komen. Overigens vindt Ninaber van Eyben dat ook massaproducten er goed moeten en kunnen uitzien. "Sommige massaproducten zijn erg goed, sommigen zijn erg arm. Dat is de verantwoordelijkheid van de ontwerper".

Heel nadrukkelijk staat in het boek dat het geen monografie is. Collega-ontwerper Marcel Wanders vond dit een belangrijke constatering, want dat betekent dat het geen afsluiting is van Ninabers oeuvre. Dat oeuvre staat als een huis. Zijn polshorloges, het beroemde zwarte hanghorloge en de tl-lamp behoren inmiddels tot de klassiekers van de Nederlandse vormgeving. Met deze werken kreeg hij muscale erkenning tot in het verre buitenland. The Museum of Modern Art (MoMA) in New York heeft enkele ontwerpen in de collectie opgenomen. In het boek is een uitgebreid voorwoord opgenomen van Wim Crouwel (grafisch-ontwerper en oud-directeur van Museum Boymans van Beuningen) en een afsluitend stuk van publicist Ed van Hinte, die dieper ingaat op de onconventionele werkmethode van de ontwerper.

Euromunt

Natuurlijk ontbreekt zijn inmiddels verdwenen gulden-ontwerp, voor het eerst uitgebracht in 1982, niet in *With Compliments*. Ook de hier voor in de plaats gekomen euromunt, waarvoor de Delftenaar de Nederlandse kant heeft ontworpen is erin opgenomen. Ninaber van Eyben is een rasontwerper. Samen met Wolfram Peters en Peter Krouwel zette hij in 1985 de studio Ninabers | Peters | Krouwel op, of NPK zoals het in Leiden gevestigde bureau nu heet. Een paar jaar geleden trok hij zich terug uit dit bureau dat een grote naam heeft opgebouwd. Bruno wilde zich niet langer bezighouden met het managen van een groot ontwerpersteam. Ninaber van Eyben kon weer volop aan de slag met zijn vak. In 1997 startte hij in Delft zijn eigen bureau: Bruno Ninaber van Eyben design & production.

■ Bruno Ninaber van Eyben. *With Compliments*. Auteur Jan Teunen. Engelstalige uitgave met hardcover. 55 euro. Uitgeverij 010, Rotterdam.

■ Ninaber van Eyben geeft in eigen beheer het boek uit in een gesigneerde en gelimiteerde oplage van 999 stuks. Deze exemplaren zitten in een vilten foedraal en zijn uitgevoerd met twee euromunten en de zes munten uit de Beatrix-guldenserie in fdc-kwaliteit. Afmeting: 26 bij 26 cm en 5,5 cm dik. Bij inschrijving 135 euro, later 165 euro. Te bestellen via www.ninaber.nl.

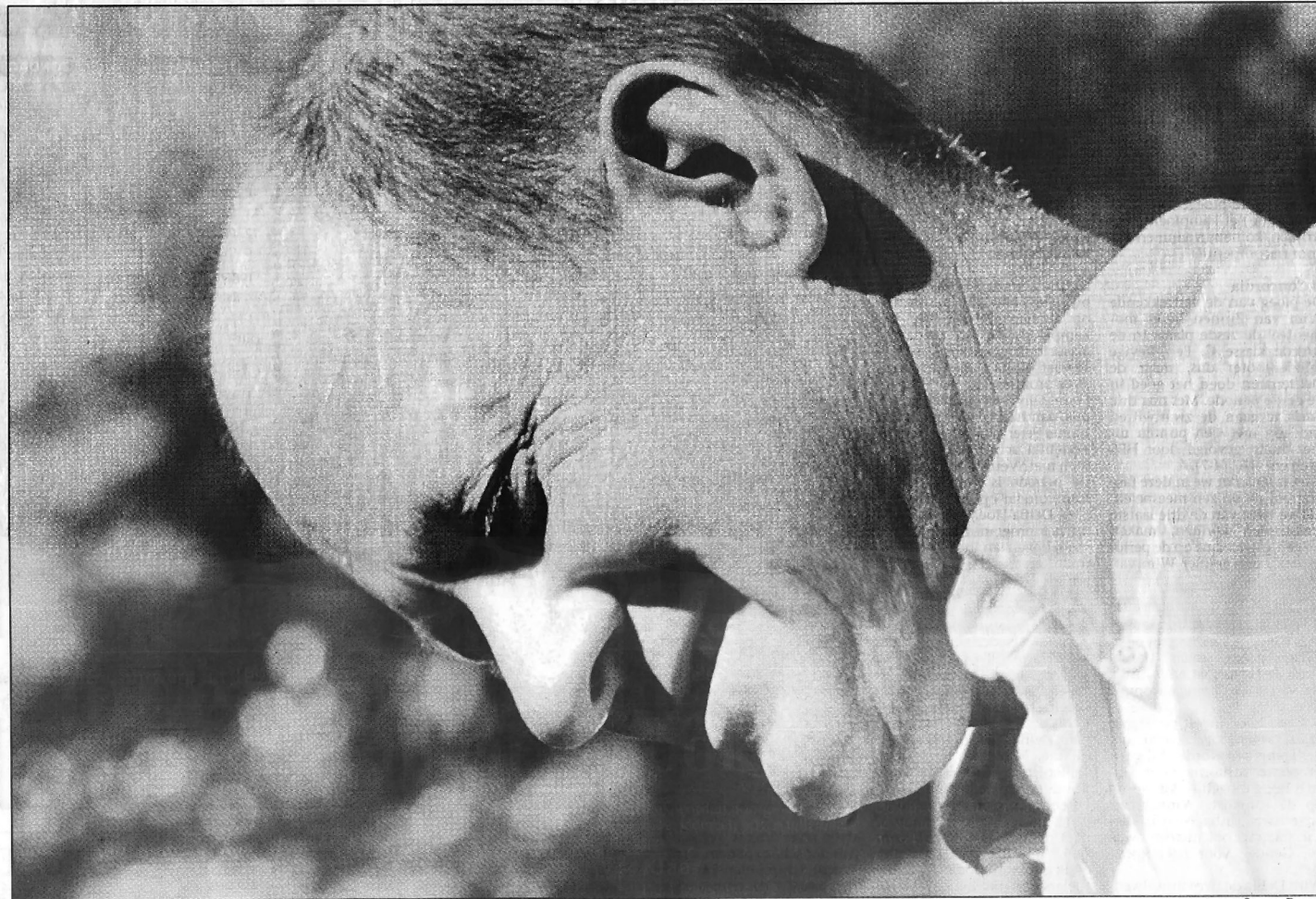


FOTO STEFAN BLUME

Bruno Ninaber van Eyben.

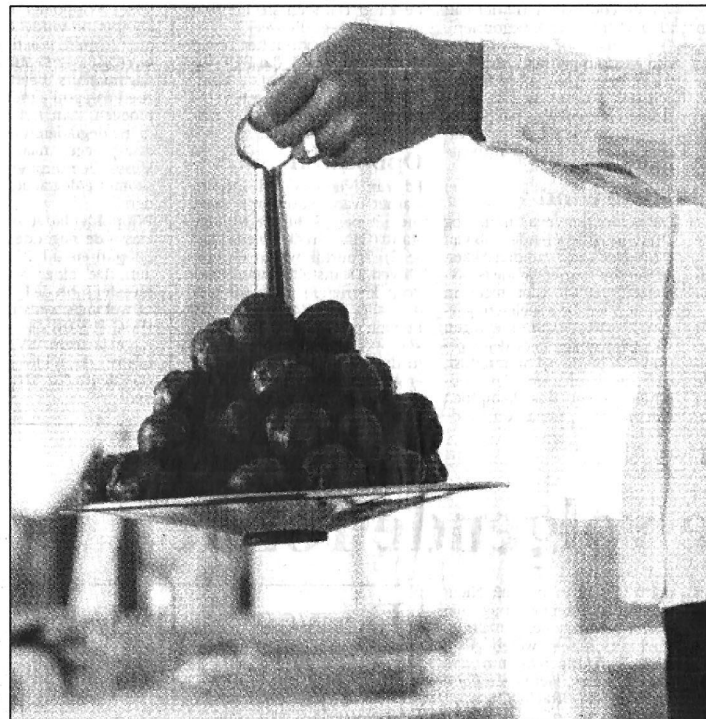


FOTO STEFAN BLUME

Bonbonnière, ontwerp uit 1999.

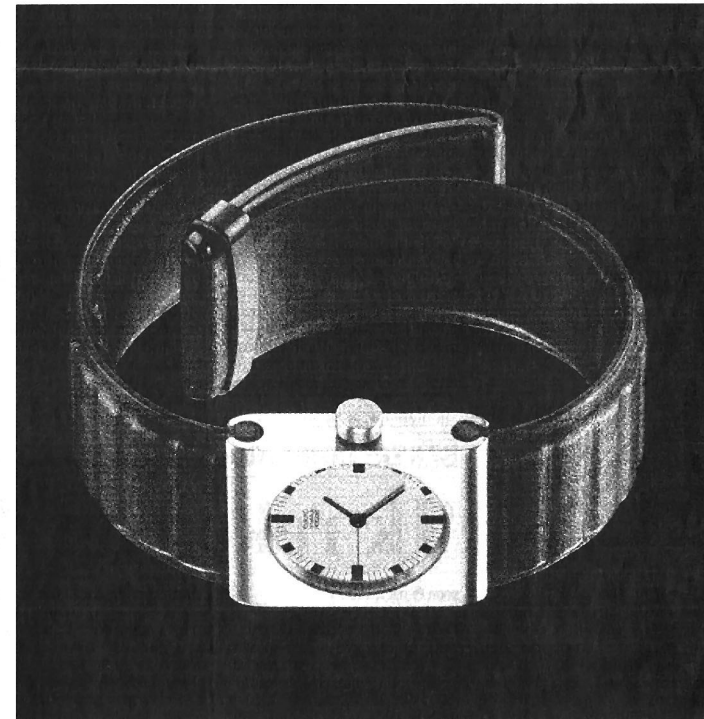


FOTO GERRIT SCHREURS

Polshorloge, ontwerp uit 1984.